

MAGYAR KURIR

Bécsből, Pénteken, November' 15-én, 1822.

Brasília és Portugallia.

A' Régens-Herczeg így folytatja közelebbi levelünkben elkezdett Manifestumát:

„A' Lisbonai Cortesek megtagadták ezen Országtól a' végrehajtó hatalmat, mellyre, Portugalliától igen távol lévén, erejének egyenes kifejtődzése véget nagy szüksége volt, 's ezen tetteknél fogva az Országot, klímájához, helybeli környülállásaihoz illő törvények és segedelmek nélkül, szükségben hagyták.“

„Azon félszeg célból, hogy ezen Országot alászállíthassák, mindent elkövettek, hogy egyessége és ereje gyengíttessék, 's bizodalatlanságot igyekeztek szerezni az egyes tartományokban, a' Rio de Janeiroban fenálló közép-hatalom ellen.“

„Olly lélektelen Igazgatást határoztak meg Brasiliára nézve, melly ezen Országot 's az egész Monarchiát bizonyos egyenetlenségbe 's Anarchiába kerítette volna.“

„Minden tisztségekből kizárták ök a' Brasiliaiakat, 's a' ti városaitokat, kegyetlen 's pallérozatlan Vezérek keze alá adott Európai bajonatokkal töltötték-el.“

„Azon gonoszokat, kik mély sebeket ejtettek szíveiteken, 's megesküdtek, hogy azokat soha sem engedik béhegedni, a' Lisbonai Cortesek enthusiasmmussal fogadták 's dicséretekkel halmozták.“

„A' Brasiliai Bank számára rendelt segéd-kútfejekre tették ök vétkes kezeiket, a' midön ezen Bankot úgy is igen

nagy nemzeti adósság terheli, mellyel a' Cortesek soha sem foglalatostkodtak, jóllehet a' Bank' hitele Brasiliának közönséges creditével 's jó állapotjával szoros egybeköttetésben van.“

„Külső Nemzetekkel alkudoztak az iránt, hogy Országotoknak némelly részét elidegeníthessék, 's ezzel benneteket gyengítsenek 's rabságra alacsonyítsanak.“

„Erösségeiteket megfosztották minden készületeiktől, fegyvertáraitokat kiürítették, 's kikötőiteken védelem nélkül hagyták, minthogy egész tengeri erőteket a' Portugallia kikötőkhöz vonták.“

„Kincseiteket, a' megegyezések nélkül nyakatokra küldött hadinépnek tartása véget rátok vetett adók által, teljesen kiemerítették, 's titeket az idegen fegyver behozásától eltiltottak, nehogy szabadságot' fentarthatására boszszús kezeket emelhessetek.“

„A' kereskedés' állapotjára nézve olly plánomot terjesztettek előtökbe, melly gazdagságtokat az ö monopoliumokká tette, kikötőteket az idegenek előtt bezárta, 's ezeknél fogva a' földmivelést 's mesterségi szorgalmat semmivé tette.“

„Brasilia' Képviseleijével eleitől fogva alacsonyúl bántak 's úgy bánnak még most is, mikor rá vetik a' fejeket, hogy jussait reclamálják; sőt (iszonyodom mondanis) azzal is fenyegettek, hogy a' Feketéket szabadságba helyhezteszik, 's öket Urok ellen fegyverkezteszik-fel.“

„Mind ezen számtalan igazságtalanságoknak béfejezésére, midön igazságos

békételenségteket megtudák, még azzal tetézték csúfolódásaikat, hogy jussaitok ellenére elkövetett célzásaikat, menteni akarták.“

„A' törvény végrehajtására rendeltetett hatalmat, mellynek megengedését ránk nézve eleinte Constitutzió ellen valónak hirdették 's magokról elháritották a' Cortesek; most már megadják, még pedig olly bőkezűséggel, hogy egy közép-pont helyet, mellyre szükségetek van, kettőt sőt többet is ajánlanak. Hallatlan nagy lelkűség! De vallyon ki nem látná-álta, hogy céljok a' tartománynak tartomány ellen 's testvérnek testvér ellen való felfegyverkeztetése!“

„Valjuk-meg nagy lelkű lakosai ezen széles kiterjedésű és gazdag Országának, hogy végre meg van téve az elválasztó lépés, melly függetlenségteket 's szerencséteket megfundálja! Béléptetek a' független Nemzetek' nagy társaságába, 's annak minden jussait megszereztétek. Ezen kívül azon jussal, mellyet Portugallia magának fentart, hogy régi intézeteit elrontassa 's magát újra constitualhassa, ti még nagyobb mértékben birtok, mint a' kiknek földetek iszonyú kiterjedésű és gazdag; népességtek, jóllehet szélytoszlatva, de a' Portugalliáét felyül haladja, 's nagyobb sebességgel szaporodik, mint a' levegőtlen helyen lerohanó testek.“

„Most már csak a' van hátra Brasiliának, hogy egyenlő intereszszével, szeretettel és reménységgel egyesüljete, 's szövetségtebben állhatatosok legyetek, Brasilia Képviseleinek munkálódásokat kezdessétek - el, kik az okosságnak és bölcseségnek kormányát viselvén, elkerülhessék azon sziklákat, mellyekbe Francia és Spanyol Országoknak 's magának Portugalliának státushajóji is nagy veszedelmekkel ütköztek - meg, 's a' józan Philosophia' prin-

cipiumai szerint intézhessék - el fundamentos törvényeinket, 's azokat honni szükségseinkhez alkalmaztathassák.“

„Oszlassátok - el minden kétségeket Brasiliaiak! Képviselejte, kik nem a' nehézségek' meggyőzésén dolgoznak, hanem azt a' célta tartják szemek előtt, hogy nektek három század oltá igazán meg nem ismért, 's erkölcsötökkel 's szokásaitokkal leginkább egyező törvényeket adhassanak, igazán megfundálják majd Brasilia' Képvisele - Monarchiai principiumait. Ezen szép Ország' Királyává VI Jánost az én atyámat kiáltják ök ki, ki mindnyájotokat szívében hordoz.“

Ezután a' polgári, fenytő, finántziai, katonai és iskolai törvényekre tér - ki a' Manifestum, 's ezek után ismét így szóll: „Ne féljete az idegen Hatalmasságoktól! Európa, melly az Amériikai egyesült Státusok' függetlenségét megismerte, 's a' Spanyol Coloniák' harcaiban neutralitást tartott, Brasilia' függetlenségét is bizonyosan meg fogja ismerni, melly szint úgy hasonló jussal, értékkel és segéd - kútfekkel igyekezett a' Nemzetek' nagy Familiájába lépni. Azoknak lármájokkal se gondoljatek, kik azt kiabálják, hogy Királyunk ellen támadunk. Jól tudja ő, hogy mi őtet szeretjük, és hogy azon gyalázatos rabságból akarjuk kiszabadítani, mellyben most van, midőn az alacsony Demagógusok' kétszinűségét fedezzük - fel előtte. Ne ügyeljete ama haszontalan beszédek - re se, mellyek az egész világgal azt akarják elhitetni, hogy mi minden Portugalliához kapcsoló köteleket szélyt akarunk szaggatni. Korántsem, sőt inkább erősíteni kívánjuk azokat.“

Végre egyességre és türelemességre inti a' Regens - Herczeg a' tartományokat, 's ezen szókkal rekeszti Manifestumát: „Brasiliaiak, Barátim, egyesüljünk! Én

a' ti földitek 's oltalmazótok vagyok. Brasilia becsületét 's dicsőségét tartsuk igyekezetinknek egyedülvaló jutalmául. Így mindenütt vezéretek leszek, ha szinte a' legnagyobb veszedelmek fenyegetnének is. Hidjétek el, hogy a' ti boldogságtok az én boldogságom is. Minden dicsőségem az, hogy vitéz és szabad Népet igazgathassak. Adjátok példáját virtusaitoknak 's egyességteknek, 's én reátok érdemes leszek. Költ a' Rio de Janeirói palotában Aug. 15-én 1822.

(Aláírás) A' Régens. Herczeg.

Spanyol Ország.

Az Etoile következő levelet közli Oct. 19d. Perpignanból Oct. 9dikéről: „A' Spanyol Royalisták és Revolutziósok közt minden órán közönséges ütközetnek hírének kell hallanunk. Mina 6000 emberrel van Calafban; Milans 3000 emberrel foglaltatja Granollersét (Cataloniában); Costa kiindult Militziájával 's néhány ágyúval Barcelonából, 's ezen két utóbbiak eddig egybekapcsolták magokat Minával, ki, a' mint hirlelik, 12000 főből álló seregével akar Seo d' Urgelre a' Régenség' helyére rontani. Azonban hogy ezt tehesse, elébb Báró d' Erolest kell neki megverni, ki 18,000 emberével, nem könnyen hagyja magán. Így lévén a' hadi környülállások Cataloniában, mindeneiket nagyon interesteszálnak.“

Egy levél a' Pyrenaeumok' legvégső széléről, melyet ugyancsak az Etoile közöl, imígy szól Oct. 10dikén: „A' Spanyol dolgokról való halgatáson nincs mit csudálkozni; a' Montagnanai híd mellett történt viadal óta (Sept. 18d.) a' Constitu-
tziósok semmit sem mertek kezdeni a' Royalisták ellen. Tudni való dolog pedig, hogy

a' hol harcz nincs, ott ujság sincs. De ezen halgatásnak alkalmasint csak hamar vége leszen, rövid időn nagy csatát várhatunk, melly a' mint reménylhetni, szint olly szerencsésen üt ki a' jó ügy' részére, valamint az eddig történt csatázások. Mina Arragoniának és Cataloniának minden hadi erejét öszveszedte, 's következő állásokba vette seregeit. Torrijos 3000 emberrel áll Calafnál, 's a' Mina kis Armadájának középpontját formálja. Zarco del Valle 4000rel Barbastrónál (Cataloniában) Calaftól balra. Milans Vichben van 1500 emberrel. Báró d' Eroles Trunál fekszik egész hadával, melyet az Urgeli seregekkel erősített meg, ott a' megkivántató őrizetnél többet nem hagyván. Feldmarschal Badals Torába a' Mina centruma felé indult 2000 emberrel.“

„Egy Spanyol érkezett hozzánk a' Spanyol Cerdagnából, ki egy kevésbé hajlandó a' Constituzióhoz, 's azt beszéli, hogy a' Zarco del Valles osztályából Báró d' Eroleshez 200 ember ment által. Ez már maga is jó jel, azonban még nevelni bizodalunkat az, hogy Mosen - Anton, ki Puercedaban feküdt, olly parancsolatot vett Oct. 8d., hogy osztályával menne Báró d' Eroleshez; 's valósággal el is indult, de a' Régenség' parancsolatjára ismét visszavért, tekintetbe sem vétetvén jelenléte; 's ezen környülállásokból azt következtetik a' Royalisták, hogy d' Eroles elég erővel bír a' meggyőzhetetlen Mina megverésére.“

Egy Bilbanoi levél jelenti Oct. 6d., hogy ezen városba az a' parancsolat jött, hogy 7-8000 embert a' legnagyobb gyorsasággal inditana Galiciába, hol az Insurrectio tetemesen erőt kezd venni.

A' Toulousei Ujság így ír Oct. 14d. „Seoból Oct. 8d. Puycedából Oct. 9d. indult levelek 's némelly útasok bizonyítása szerint, Zarco del Valle a' Montagnanai

hidnál áll, Talarntól négy órányira, hol Báro d' Eroles van; Mina Cardona táján, Romagosa, Romanillo, és Badals pedig vele általellenben állanak; Misas Olotot és Rippolt fedezi. A' Sept. 27diki ütközet olta, mellynek a' Regenség' Ujsága szerint, semmi fontos foganatja nem volt, legkisebb nevezetes ütközet sem történt. Úgy látszik, mind a' két fél nagy vigyázattal lát a' dologhoz. Rövid időn elhatározó harcznak kell esni. Mosen - Anton, ki Oct. 5d. olta Puycedában volt, ezen várost Oct. 8dikán odahagyta.

Azon vámnál fogva, mellyet az Ur-geli Régenség Archevaletténél Escouetzánál 's a' t. fizettet, a' Spanyol Országba vitetett portékáktól sok pénz megyen a' kincstárba. Az egészségre ügyelő Kordon' elosztatása olta, a' kereskedés új életre kapott.

Cadixből jelentik, hogy Zaldivar és Guerras 100 Insurgenssel Carlotta helységét Sept. 22d. megtámadták és kipredálták; az Igazgatószeknek egy Kurirját elfogták, 's végre az ottani tömlöczökből 40 foglyot kiszabadítottak 's embereik közzé osztottak.

Török Birodalom.

Konstantzinápolyból Oct. 10d. indult tudósítások szerint, megérkezett oda Oct. 3d. a' Cs. K. Internuncius Báro Ottenfels, 's mind a' mellett is, hogy incognito utazott, Oláh Országon, Bulgarián és Rume-lián keresztül, a' Török tisztségek minde-nütt igen nagy megkülönböztetéssel fogadták. Bejelentetvén megérkezése a' fő városban, régi szokás szerint czerimoni-ás-látogatására ment az Udvari tolmács, a' Nagy - Vezérnél és Nagy - Úrnál való közönséges Audientziája Oct. 12d. vagy 13dikára határoztatott.

Az eddig volt Internuncius Gróf Lüt-zow, Oct. 10dikén vett búcsút a' Török Ministeriumtól. Fogadtatása, a' két Ország közt fenálló barátságos egybeköttetésnek nyilvánóságos bizonytsága. Gróf Lüt-zow olly szándékkal van, hogy rövid időn Bu-karesten keresztül Bécs felé indul.

A' fő városban mindegyre csendesség uralkodik.

A' Persa határokról kedvezőbbek a' tudósítások. Selim Basa, ki Muschban ve-zérkedett, ráütvén éjtszakának idején a' Persa táborra, nagy prédálást vitt végbe, 's számos ellenséget elfogott, kik Konstan-tzinápolyba vártnak.

Oct. 9d. a' Jantsár Aga letéteztett hi-vatalából, 's helyét a' Kul Kiaja foglalta-el.

Az Ibrahim Basa seregei közt Bujuk-derében, Jeniköjben az Arnau köjben, az utóbbi napokban a' pestis kezdett bekapni; Perába két hét olta semmi jele a' pestis-nek.

A' Moreai dolgokról semmi egyéb Ujság sincs Konstantzinápolyban, csupán a' mit közelebb a' Corfui és Zantei tudósi-tások szerint jelentettünk.

Spanyol Amerika.

Havannából jött tudósítások azt a' hírt hozták, hogy Generális Q u a d a l u p e Vittoria, ki Új Spanyol Orzágnak az Anya-orzágtól való elválasztásában Ytur-bidét segítette, utóbbinak Császárrá léte-olta, tole elpártolt, 's ellene a' Respubli-canismus' zászlóját felhívta. Vittoria' se-regei nevezetes győzedelmet is vettek már eddigelé, a' mint mondják la Pueblánál (de los Angelos) azon seregén az új Csá-szárnak, mellyet Generális Szanta Ana ve-zérel.

A' Buenos - Ayresi Júl. 2dikáig terje-dő Ujságok megerősítik azt a' tudósítást,

melly szerint a' Perui ármadának egy csapatján a' Macaconai tartományban a' Spanyol seregek Canterac és Garatala Generálisok vezérlése alatt győzedelmeskedtek. Szan Martin Peru' Protectora, következő Proclamatiójában adja tudtára a' fő városnak ezen szerencsétlenséget: „Limának lakosai! A' déli osztály, a' nélkül, hogy nyílt mezőn győzöttet volna meg, rögtön megtámadtatott 's szélyel veretett. A' hosszas hadakozásban, nem lehet mindenkor szerencsés ütközetekre tartani számot. Ismertek, 's tudjátok, hogy a' Népek mindenkor igazat mondtam. Nem keresek mesterséges okoskodásokkal vigasztalást; de az iránt bizonyosokká merlek benneteket tenni, hogy még ezen esztendőnek lefolyta előtt megmenekszik az egész Ország a' Spanyol tyrannusi hatalom alól. Olly szándékkal voltam, hogy magamat a' közönséges hivatalok' viselésétől visszavonjam, hogy annyi sok esztendei nyughatatlanságok után végre nyugodalomban 's csendességben élhessek. Azt hittem, meg van fundálva függetlenségtek. Azonban még most sem vagytok veszedelmen kívül, azért is mig csak árnyéka is leszen a' bajoknak 's mig csak tökéletesen meg nem fundáltatik függetlenségtek, el nem hágy benneteket igaz barátotok

Szan Martin.“

Nagy Britannia és Irlandia.

Misz Smith n' Covent-Gardeni theátrumnál színjászóné, egy nevezetes házból lévő ifjú embert szeretett, 's attól viszont szeretett. A' Leánynak azonban nem volt semmi kinézése a' házasságra, 's nem arra is, hogy a' játékszinen teheszen szerencsét. Mind ezen körülállásokhoz még az is járult, hogy egy rokonának mentésére utolsó fillérét feláldozta. Uly minden reménység nélkül való hely-

heztetésében, a' szeretett ifjú kezét ajánlá neki, olly feltétellel, hogy ha a' theatrumot elhagyja. A' váratlan szerencse annyira elfogá a' leánynak szívét, hogy ájultan rogyott kedvese' karjai közzé, hol csak hamar feladá lelkét.

T y r o l i s.

Alig vevék bizonyos hírét a' Tridentumiak, hogy Ő Felségek az Ausztriai Császár és Császárné 's az Orosz-Császár, Verónai útjokban ezen városon mennének keresztül, azonnal azon voltak, hogy elfogadásokra minden tőlök csak kitelhető pompát rendeljenek. A' város bemenetele elibe egy győzedelmi-kaput készítettek, mellynek tetejét Ő Cs. K. Felségének colossalis képe lóháton diszesítette. A' győzedelmi kapunak első felén következő feljúlírás fénylett:

Felici. Faustoq. Ingressui
Francisci. I. Imp. Ac. Regis
Ob. Plurima. Beneficia. Eius. Erga. Patriam.
Tridentum.

Populo. Postulante.

túlsó felén pedig ez:

Restitutori. Libertatis. Fundatori. Publicae.
Securit.

Pacatori. Orbis. Terrarum.

Imp. Caes. Francisco. I. P. F. AUG.

Principi. Clementissimo.

Ordo. Populusq. Tridenti.

Devoti. Numini. Majestatisq. Eius.

Az úgy nevezett Német-kapunak külső része, mellyet még 1458ban II György Herczegi Püspök faragott kövekből lópatkó formára építtetett, 's a' melly a' szekerek' bemenetelet elszűkítette, ez alkalmatlansággal lerontatott, Ine hogy a' széles udvari szekerek megütődnének, 's emlékezetül a' hely illy feljül írást visel:

Honori.

D. N. Franc. I. Austr. Et. Alexand. I. Ruth.

[Impp.

Veronam. Ad. Instaurand. Orbis.

Securitatem.

Id. Octobr. Properantium.

Suburbi. Aditus. Explicatus.

M: D. CCC. XXII.

Theodorich falainak belső kapuja borostyán füzérekkel 's a' borostyánnal kerített Császári Koronával díszlett. A' városnak azon útszái, mellyeken Ő Felségek mentek, különösen kicsinosítottak. Minden házak virágokkal, az ablakok színes függőkkel ékesítették, 's ezekenkívül még a' kereskedő boltok igen ékesen felczifráztattak. Az Olasz - kaput zöld menyezeté változtaták a' fenyő, cser, és borostyán - ágak, mellyek közt illy feljúlírás tündöklött:

Concordia. Augg.

Felicitas. Publica.

A' St. Croce nevű külső - város fákkal végig ültetett, a' falakon virágedények állottak, mellyeket végül egy famohából készült győzedelmi kapú rekesztett, 's három boltozatjait virágfüzérekkel vevék-körül, párkányait pedig borostyán 's olajfából font győzedelmi - jelek koszorúzák. A' pompás alkotmányon arany betűkkel fénylettek ezen nagy nevek:

Francisco. Carolinae. Alexandro.

Ő Cs. K. Felségek f. h. 14d. 12 1/2 órakor mozsarak' durrogása, harangok' zugása, a' számos nép' öröm - kiáltása, a' Polgár Katonáság rende, 's a' Polgári muzsika - bandák' zengedezése közben érkeztek - meg. Más nap 2 órakor szinte ilyen módon jött az Orosz Császár. Ő Felsége meglátogató a' Maria Maggiora templomát, 's ott azon képnél, melly az ezen

városban tartatott 's az egész Keresztyén világ előtt emlékezetes Conciliumot ábrázolja, húzamos ideig mulatott, 's az azon lévő minden fő személyek iránt kérdéseket tett.

Ő Felségek kegyességének 's leereszkedésének emlékezete, 's az az öröm, hogy bár kevés időre is, falaink között tisztelheténk Ő Felségeket, kiirthatatlanul maradnak szíveinkben. Tartsa - meg a' Mindenható Ő Felségeket számos időkig hű jobbágyaiknak örömökre 's Európa' nyugalmára és szerencséjére.

B é c s.

Az 1818 Mártz. 21d. költ felséges Pátensnek következésében, a' papiros pénz interesés régibb Státus - adósságának huszonötödik sorsvonása f. h. 4d. délelőtti tíz órakor a' Singerstrasse nevű útszában a' Franciscanusok Klastromában fog elővétetni.

Oct. 31d. Bécsben, a' Státus papirosainak közép - árrok:

Státus kötelezőlevele 5 pCtmal C. P. 86 13/16; Ugyan az 2 1/2 pCmal 42 7/8; Sorsvonásos költsön 1820ról 100 for. C. P. 123 1/2; Ugyan az 1821ről 100 for. C. P. 106; Bizonyítás 1821dik költsönről 100 forintért Conv. Pénzben —; Bécs Városi Banko Obligátziók 2 1/2 pCtmal 40; 100 forint Conv. Pénz 249 7/8 for. V. Cz. ban — 1 Bank - Aktzia 948 1/5 f. C. P.

A' marhahúsnak fontja, Bécsben, Novemberre, ezüstben 7, V. Cz. ban 17 1/2 xr.ra határozottatott.

Magyar Ország.

Ő Cs. Kir. Felsége tekintetbe vévén Kardeter Tamásnak Pesti Választott Polgárnak 's a városi szépítés Biztossága' tag-

jának, a' Státus, a' Haza, de különösen Pest városa iránt tett érdemeit, az Arad Vármegyében fekvő eddig volt Cameralis Algyesti és Vojvogyen nevű helységeket méltóztatott kegyelmes birtokába adni.

Nádor-Ispán Ő Cs. K. Fő Herczagsége, mint a' Magyar Nemzeti Muzeum' Protectora, ezen Intézetnél a' Természeti Gyűjtemények' Kabinétjében, T. T. Frivaldszky Imre Urat az Orvosi Tudomány Doctorát Gondviselővé méltóztatott kinevezni.

Buda. Ő Cs. K. Fő Herczagsége Országunk' Nádor-Ispánja 's felséges Hitvese, Bécsbe és Salzburgha tett útjokból f. h. 25d. a' legjobb egészségben megérkeztek.

Pozsony, Oct. 22d. Prímás Ő Herczagsége f. h. 19d. hagyá el városunkat, minekelőtte az előtt való nap az ide másfél órányira eső Máriavölgyön nagy buzgósággal búcsút járt volna.

A' Nemzeti Szent-Zsinat végzéseinek három Exemplárjai, mellyeket minden jelen volt Egyházi Atyák aláírtak, Pápa Ő Szentsége, Ő Cs. K. Felsége és Prímás Ő Herczagsége számokra vannak rendelve.

Tudósítás Enoch Könyve' feltalálásáról.

(Nagy Ujság a' Szent Irás' Magyarázójinak).

Ama' derék Skótus Bruce nem élhet meg a' Közönség előtt való megigazulását. Ő t. i. minekutána éjszaki Áfrikán és Egyiptomon keresztül tett utazásai, Abissziniában tartózkodása és mind azok felől, miket ezen tartományokról tapasztalt, a' Közönséget 1790. esztendőben tudósította volna: úgy járt, mint sok emberek, kik mint öntapasztalást beszélnek el, a' mit más Tudósok íróasztalaiknál nem is

álmodhattak, — kétségbe hozták, gáncsolták és megczáfolták őtet puffadozó bölcselkedéssel és hitvány gunyolódással. Ez utólsóval kivált az Angolok vétettek ellen, mint Skótus ellen. Forster György egyhelyt, ha jól tartom Benyovszky fordításához írott előbeszédjében, igen kierezkedett arra, hogy ő kész sok utazókat meggyőzni hazudásokról. Ő ezt tehetete is; mert soha hazudással maga nem vádoltathatott, sőt az ellen ugyan ő Bruce is védelmezte, kit esmért személyesen. A' derék Skótus a' rajta esett igazságtalanságot nagyon szivére vette; és elfogta a' Közönségtől, a' mit utazásának gyümölcseiből még keze között tartott. Csak néhány esztendőök óta, hogy a' Bruce által Kelet-Afrikában tett utakat több Európaiak is megjárták, igazodik meg ezek által sok híradásainak valósága. 'S talán éppen ez a' méltatlan előitélet oka, hogy a' könyvek barátinak figyelmöket nem foglalta el Enoch könyve is, mellynek Ethiopiából, ugyan ethiopiai fordításban, három lemásolt példányait hozta el magával; egyikét Párisban a' királyi, másikat Oxfordban a' Bodeliánumi Könyvtárnak ajándékozván, harmadikát pedig maga tartván meg. Csak nem régiben szolgáltatott ennek nyilvánosságos esmértetésére alkalmat egy Szaxoniai Tudós Orientálista, Profeszszor Gezénusz Ur. Ez a' Párisban találkozó példánynak mássát vette. Mellyet megtudván Dr. Lawrence Ur Oxfordban, arra a' gondolatra jutott, hogy ezen fontos találmányt, mellyet a' tudós világ az ő Hazafijai egyikének köszönhet, Angol fordításban általadja a' Közönségnek; a' mit már valóssággal végbe is vitt 1821ben.

Enoch könyve eddigelé csak Judás Apostol Levelének 14. 15. verseiben, Szent Kelemen, Tertullian és mások írásaiban olvasható felidézésekből esméretes előt-

tünk; a' kanonikus szent könyvek közé soha se volt felvétetve és néhány Egyházatyák úgy hántak vele, mint apokrifussal. Így tehát elmellőztetve majdnem egészen feledékenységre ment. Dr. Lawrence, az imént említett fordításhoz írott előbeszédében, azt igyekezik bizonyítani, hogy ezen könyv eredetképpen hebréus nyelven valamely Zsidó által íratott, ki a' kereszttyén idősámlálás előtt kevés esztendővel, mintegy Héródes idejében, élhetett. E' Zsidónak alkalmasint azon Nemzetségek közül kellett tartozni valamelyikhez, mellyek Szalmanaszszár által rabul elvitetvén, Helah 's Habor tartományokba, vagy Kolchis és Iberia vidékeire számkivettettek; honnét Judeába vissza soha nem tértek. Valljon ezen két leírdolgok, mellyeket Dr. Lawrence elégségesen bébizonyítani látszik, nem vezethetnének e' olly gyanításra, hogy a' kérdésben való régi Iromány' Szerzője Enochnak hivattott, és nevét a' Prófétáéval elcserélték? Fiját ugyan Matu'sálemnek nevezi; ugyde könnyű megfogni, hogy valamely Enoch nevű Zsidó szintén ugy elnevezhette fiját Matu'sálemnek, mint p. o. a' mi időnkben valamely Filep nevű atya elnevezheti fiját Sándornak. A' sokféle hasonlatosságokból, mellyek ezen Enoch könyve és a' Zendavesta 's a' régi Persa Vallásból reánk maradt egyéb irományok között szembetünők, megjegyzésre méltók a' jó és rossz Angyalok' töménytelen sok neveik, történeti dolgaik, hivataljok és emberekkel való közlekedéseik. Az emberek leányai-val gyakorlott társalkodásokból származtak amaz Oriások, kikről Mózes első könyve beszél, 's kik csudálatosan hasonlitta-

nak a' Hinduszok Akurászaikhoz, mint ezt Langlesz Ur, a' hindosztániai Emlékekről írott munkájában elő adta. Találni Enoch könyvében igen határozott észfogásokat a' Halhatatlanságról is, mellyeknek a' Zsidók babilóniai fogságok előtt még hijjával voltak; nemkülömben a' Szent Háromságról, mellyet a' Hinduszok és Plátó, jóllehet a' legkülömbfélőbb képzelet formában, sokkal előbb felvettek, mintsem azt a' kereszttyén Egyházatyák világosan tanították. Szóll végre valamely Mesiásnak, Isten és Ember fijának várásáról; valamint azt Dániel rajzolja, kinek a' Babilóniai Mágusokkal szövetségben kellett állania. Ezenkívül nyújtja Enoch könyve sok asztronómiai esméreteknek 's köznépi véleményeknek nyomdokait, 's mutat külömbféle szempontokat, mellyekből a' zsidó nép hitczikelyeit Krisztus születése előtt nézte.

Edvi Illyés Pál.

H i r d e t é s.

Erdélyben eladóvá tétetnek két száz nagy fejős Spanyol fajta juhok; száz apróbbak és heréltek ugyan azon neműek, 's hat, ezeknél nemesebb berlések.

Megszerezhetéseknek módja kétféleképen eshetik - meg, vagy t. i. egyszerre kész pénzért vagy fele szép szarvas marháért, avvagy közönséges juhért cserébe, fele pedig kéz pénzért.

A' kinek ezen vásárláshoz kedve van, jelentse magát Petrászó Gergely Maros Vásárhelyi Kereskedő Úrnál, 's az árúban lévő juhokat a' megírt módokon tetszése szerint, akár most, akár a' jövő tavasszal megszerezheti.